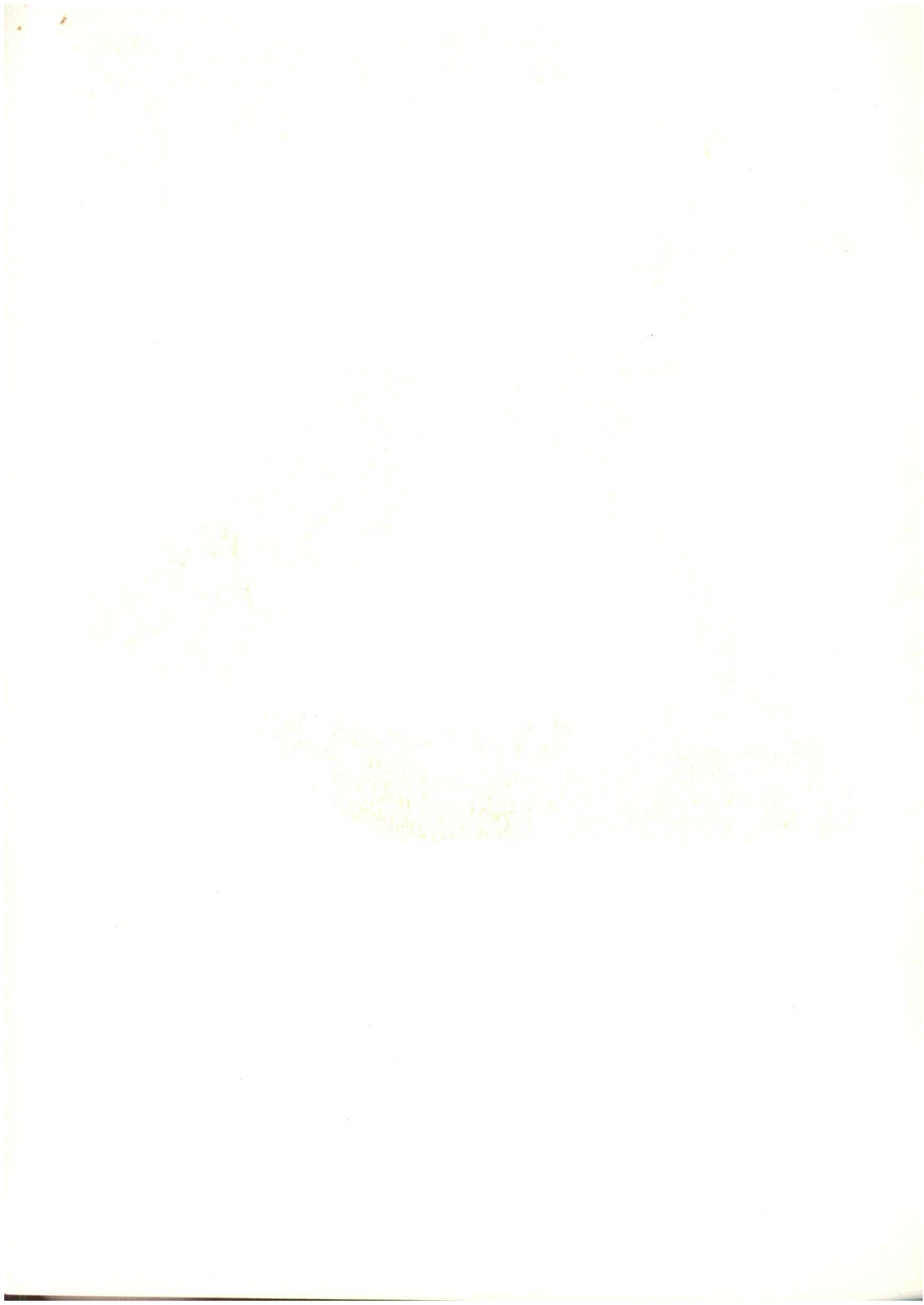

de zandloper

gouden jubileum-uitgave
van de ver.oud ede
mei 1974

Jubileumnummer van koude-grond-medewerkers

Jubileumnummers plegen stijf en bol te staan van de gelegenhedswoordjes, stoplappen en gemeenplaatsen: de felicitaties van de burgemeester, de beste wensen van meneer zus, het woordje van de voorzitter, enz. Wij hebben met die kwalijke traditie willen breken en deze editie, die bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de vereniging Oud-Ede het licht ziet, wat minder conventioneel geredigeerd. U vindt in deze uitgave lichtvoetige, gemakkelijk verteerbare leesstof en veel illustraties: tekeningen van de hand van Kees van Rixoord en foto's van verschillende andere belangeloze medewerkers. Deze pagina is om te beginnen verlucht met een afbeelding van het nieuwe "merkbeeld" van onze vereniging. Het is een modern gestileerde zandloper, weliswaar symbool van alle vergankelijkheid maar voor een vereniging als de onze veel meer een beeld dat moet aansporen bepaalde overblijfselen uit het verleden niet verloren te laten gaan. Het moderne uiterlijk van onze zandloper wil overigens suggereren dat de vereniging niet van gisteren is maar met de benen stevig in het heden staat. De uitvoering met

een ouderwetse rondschriften is een soort hommage aan het verleden, dat de vereniging met de haar ten dienste staande middelen voor het nageslacht wil laten voortbestaan.

Verantwoordelijk voor de inhoud van dit nummer is niet de vaste redactie van "De Zandloper". Deze is als het ware tot feestvarken gebombardeerd en mocht bij dit gouden jubileum niet veel meer doen dan "opzitten en pootjes geven". De taak van het bekende en beproefde redactieteam is voor deze gelegenheid overgenomen door enkele journalisten van de koude grond: een sympathiserend meisje uit Wageningen en enkele dito heren uit onze gemeente. Geen geschiedkundigen pur sang dus, maar wel mensen met een hart dat overborrelt van goede bedoelingen en met heel veel respect voor het streven van de vereniging. Dit wetend zult u hopelijk bereid zijn met enige clementie en consideratie te oordelen over de bijdragen in dit nummer.

Voorzitter bruist nog van jeugdige voortvarendheid

"Ik ben de vóórzitter maar beslist geen dóórzitter", zegt de heer J. de Nooy als wij ons voor een vraaggesprekje tegenover hem hebben geïnstalleerd. "Kijk, je hoort op een gegeven moment aan te voelen wanneer je een bepaalde taak moet beëindigen of overdragen. Je moet niet wachten tot anderen zeggen: Hoepelt die ouwe baas nou nòg niet op, maar er zelf op het juiste moment een punt achter zetten. En dat is helemaal volgens de stelregel die mijn moeder me in dit leven meegaf, namelijk dat je op moet houden als het nog heerlijk smaakt. En daar heb ik me altijd behoorlijk aan kunnen houden."

Vergissen menselijk

Lekker smaken doet het voorzitterschap van de vereniging Oud-Ede de heer De Nooy gelukkig nog wel. Met zijn 77 jaar is hij nog bijzonder patent en vitaal. Hij stamt dan ook uit een sterk geslacht, hoewel hij zelf zegt dat oud worden geen erfgoed is. Fietst nog dagelijks hele afstanden en had de dag dat wij hem spraken net de rijvaardigheidsproef (voor de auto wel te verstaan) afgelegd. Met uitstekend resultaat. Hij is bijzonder actief voor de vereniging Oud-Ede terwijl hij zich daar-

naast nog met honderd-en-een andere dingen bezighoudt.

"Waarom niet", zegt hij. "Wat is dat nou voor onzin; omdat een mens toevallig een keer 65 wordt, moet hij maar stil op een bankje voor zich uit gaan zitten staren? Finaal verkeerd. Juist dan moet je nog actief meedoen. Je voor een bepaalde taak inzetten. Risico's durven nemen. En uiteraard ook aanvaarden dat het wel eens mislukt en niet zo gladjes loopt als je gehoopt had. Of ervoor durven uitkomen dat je je hebt vergist. Want het is erger om niets te doen dan om iets verkeerd te doen."

Jeugd houdt jong

Op onze vraag hoe de heer De Nooy het klaarspeelt zo vief en actief te blijven, vertelt hij dat het de jeugd is en met name zijn kleinkinderen die hem jong houden. Hij heeft erg veel op met de jeugd. Zijn bewondering voor bijvoorbeeld de inzet van de jonge vrijwilligers bij het werk voor de nieuwe behuizing van de vereniging steekt hij niet onder stoelen of banken. "Soms benijd ik ze wel eens, die jongelui. Als ik dat met mijn jeugd vergelijk, een tijd waarin alles zoveel somberder was, mogen ze toch wel blij zijn dat ze nu leven."

Wissel voor nieuw traject

Deze actieve belangstelling van de jeugd versterkt zijn eigen inzet. En het kan de heer De Nooy allemaal niet snel genoeg gaan. De veranderingen in het dorpscentrum bijvoorbeeld. "Er wordt hier en daar afgebroken en op andere plaatsen verrijst nieuwbouw. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat men van de dorpskern weer een echt levend centrum wil maken. Getuige onder meer de plannen voor het nieuwe gemeentehuis en de activiteiten

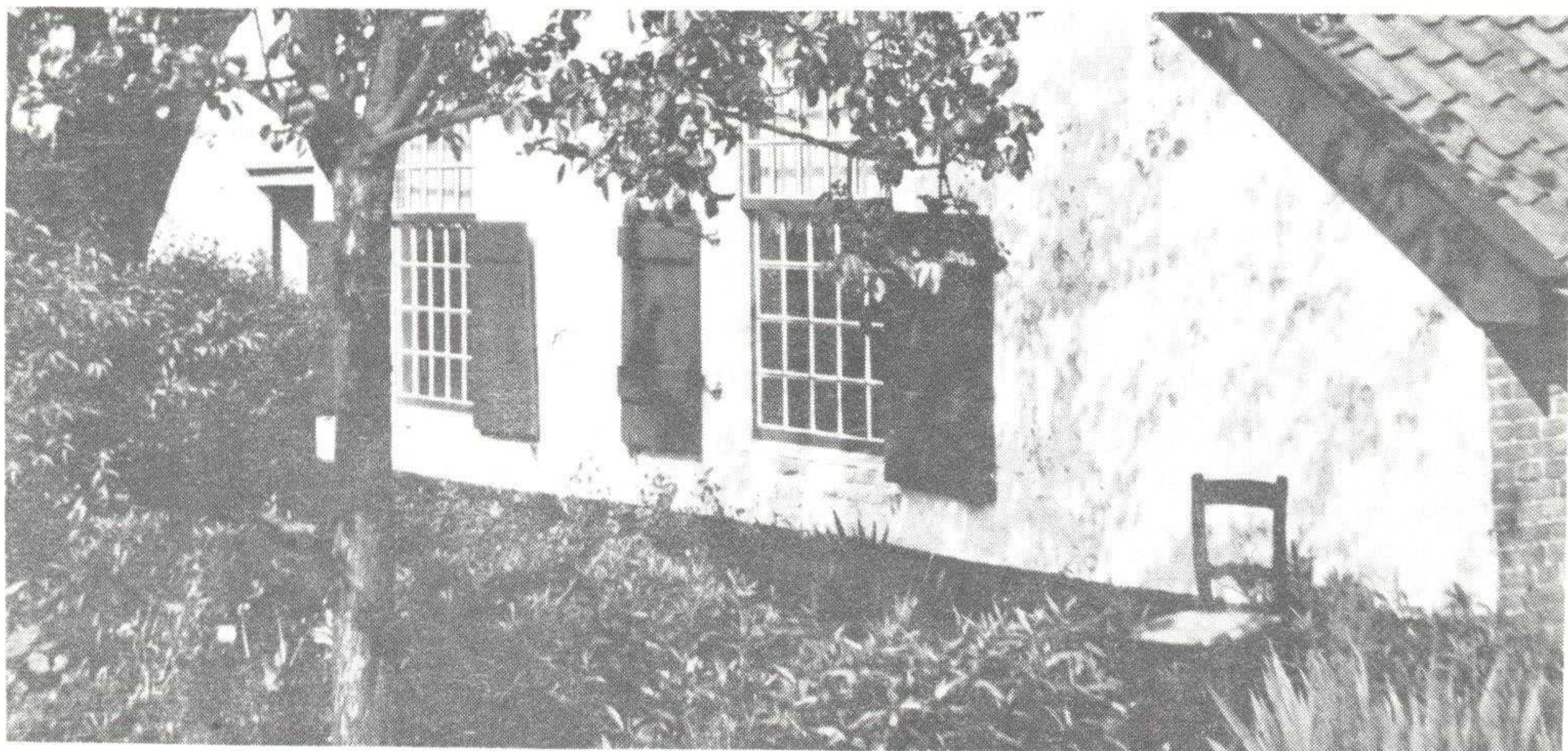
in de Molenstraat. Maar het zou zich wat mij betreft allemaal nog wel wat sneller mogen voltrekken. Laat ik echter vooral niet te kritisch zijn. Er zijn genoeg redenen om de toekomst ook in dit opzicht zonnig tegemoet te zien."

Met het nieuwe onderkomen van de vereniging toont de heer De Nooy zich bijzonder ingenomen. "Het stationsgebouw kenmerkt het feit, dat we nu bij een wissel angekommen zijn. Vijftig jaar zijn voorbij en het is tijd aan het volgende traject te beginnen. Wat we vol vertrouwen doen.

Voor wat het bezit van de vereniging betreft hopen we natuurlijk, dat het zich gestaag zal blijven uitbreiden. Wat we hebben is erg waardevol, maar ook het toekomstige bezit zal een bepaalde historische of andere belangrijke waarde moeten hebben. Een rariteitenkabinet mag ons museum beslist nooit worden. En nog minder een bazar, maar wel een plaats waar Edenaren en andere Nederlanders menig uurtje temidden van de herinneringen aan vroeger kunnen doorbrengen."

Als wij, in de ban gekomen van deze geboren verteller, nog wat verder willen praten verontschuldigt de heer De Nooy zich. "Het spijt me maar ik heb over een half uur alweer een andere afspraak." En weg is ie, de rusteloze voorzitter.

Oude boerderij werd hulpbehoevend en te klein

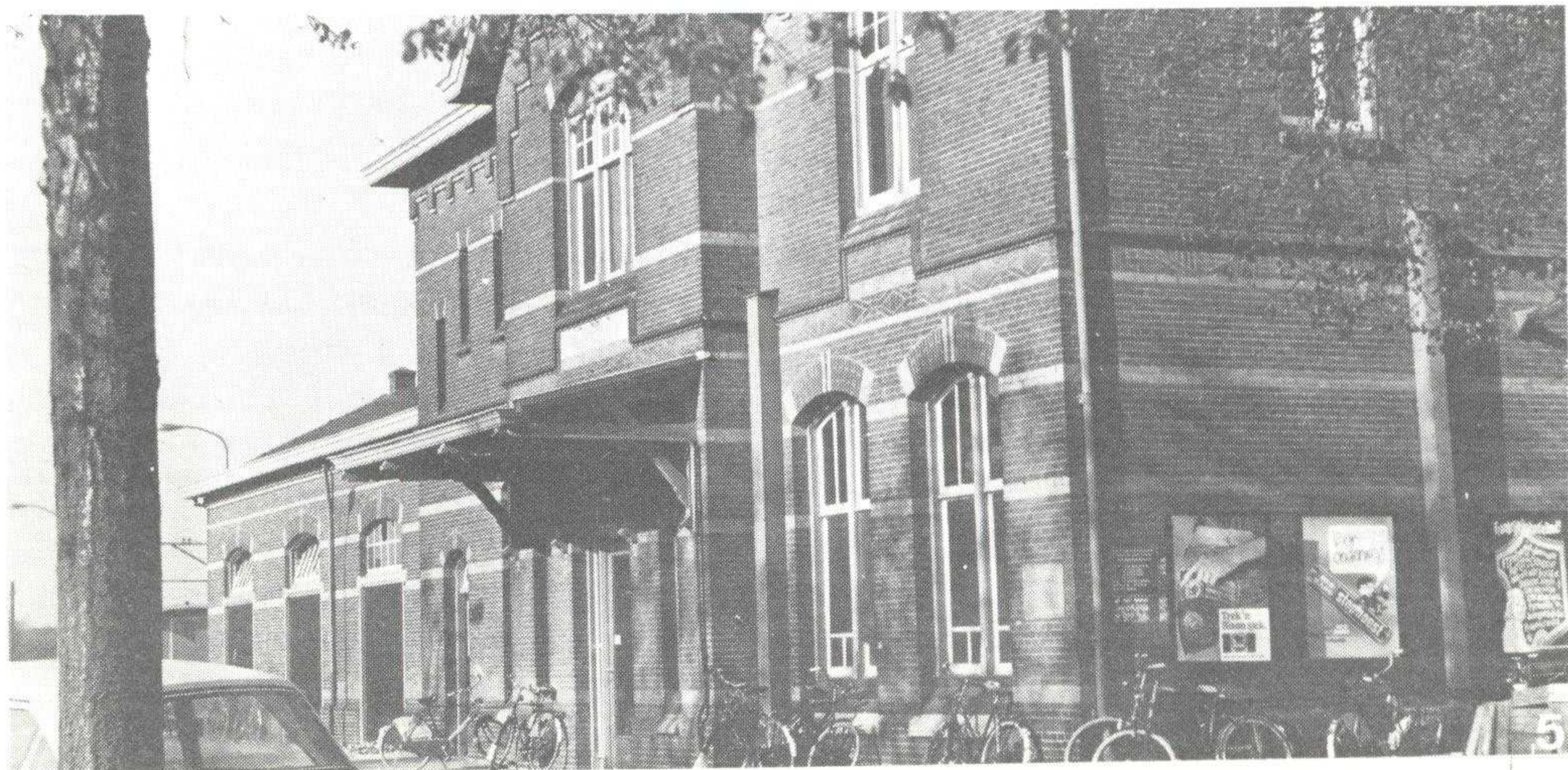
Tot vorig jaar herbergde deze oude Saksische boerderij aan de Driehoek, de enige van dit type die onze gemeente nog rijk is, het bezit van onze vereniging. Voor de laatste wereldoorlog werd hij gekocht van de familie Hendriksen en lange tijd vormde hij een passend onderkomen. Maar zoals dat met veel onroerend goed het geval is, ook onze boerderij bleek niet het eeuwig leven te hebben. Hij raakte ernstig in verval en een grondige restauratie zou een voor onze vereniging astronomisch bedrag zijn gaan kosten. Door de groei van het bezit was de boerderij bovendien veel te klein geworden. Daarom werd uitgezien naar een andere behuizing en intussen werden de bezittingen voorlopig in een

aantal garages ondergebracht. Het nieuwe onderkomen ziet u hiernaast. En wat zal het verdere lot van onze boerderij worden? Het bestuur van de vereniging zal alles in het werk stellen hem niet verloren te laten gaan. Mogelijk zal hij met financiële hulp van de overheid worden afgebroken en bij de Bergpoort weer worden opgebouwd. Er gaan echter ook stemmen op van mensen die de boerderij liever op de huidige plek willen laten staan en ter plaatse willen laten restaureren. Hoe dan ook, de boerderij zal hopelijk niet onder de slopershamer verdwijnen en "De Zandloper" zal u in ieder geval van de verdere ontwikkelingen op de hoogte blijven houden.

Voormalig stationsgebouw biedt passende huisvesting

En hier dan de nieuwe behuizing van de vereniging Oud-Ede: het voormalige stationsgebouw Ede-Centrum aan de Telefoonweg in het hartje van het dorp. Na vrij moeizame onderhandelingen waarin met name wethouder Alberts van onze gemeente een zeer werkzaam aandeel heeft gehad, is het bestuur van onze vereniging er tenslotte in geslaagd het gebouw, om te beginnen voor een periode van 10 jaar, van de Nederlandse Spoorwegen in huur te verkrijgen. Het interieur van het stationsgebouw, dat enkele maanden geleden op de lijst van Monumentenzorg werd geplaatst, is intussen gesloopt en wordt helemaal geschikt gemaakt om als museum dienst te doen. Een commissie van deskundige vrijwilligers is bezig daarvoor plan-

nen uit te werken. Het station werd in 1904 gebouwd voor het nu lachwekkend lage bedrag van 16 duizend gulden. Er zal op de begane grond een expositieoppervlak van iets meer dan 250 vierkante meter komen. Op de bovenverdieping zullen de heer B. Jager en zijn gezin hun intrek nemen. De tweede secretaris en zijn vrouw zullen het bezit in het nieuwe museum beheren en zich met het ontvangen van de hopelijk vele bezoekers belasten. Ook de omgeving van het museum zal een kleine metamorfose ondergaan. Straks zullen alleen de komende en gaande treinen nog aan het reizen per spoor herinneren. Voor het overige zal er een sfeer zijn die passend is voor een museum.

Secretarissen registreerden lief en leed van de vereniging

Elke zichzelf respecterende vereniging heeft een secretaris en iedere secretaris maakt zich regelmatig verdienstelijk met het schrijven van notulen van vergaderingen. Dat hebben ook de heren secretarissen van onze vereniging trouw gedaan. Wie hun bezinksels zoveel jaar later nog eens doorbladert, volgt als een soort stille getuige het wel en wee van Oud-Ede nog van tamelijk dichtbij. Hieronder vindt u geen volledige samenvatting van vijftig jaar notulen, maar slechts een greep met wat feiten en bijzonderheden in een notedop. De overige jaren uit de halve eeuw zullen we bij voldoende plaatsruimte in de volgende editie aan bod laten komen.

mei 1936

bestuur besluit koninklijke goedkeuring Statuten aan te vragen; daarna kan men dan starten met een grootscheepse ledenwerfactie; dit zal geschieden d.m.v. een circulaire.

november 1936

tragedie perceel Driehoek 24 is compleet; Gerrit is naar de zenuwinrichting getransporteerd; Woutje naar het Julia-naziekenhuis; de koe van 100 pond is verkocht; de hond loogert bij mevrouw Gestel; van de 12 katten zijn er 10 opgeruimd; het huis is vrijwel onbewoonbaar; de tuin verwaarloosd; Oud-Ede toont interesse in aankoop perceel.

december 1936

de penningmeester verantwoordt het boekjaar; saldo kas f 13,93 saldo Spaarbank f 503,45 waarvan rentebedrag f 11,94.

februari 1937

er is f 100,- als schenking toegezegd indien tot aankoop perceel Driehoek besloten wordt er zijn wat kleinere geldbedragen binnengekomen; er worden merkwaardige vondsten gedaan in het Otterlose Bos.

maart 1937

weer een interessante vondst: uit een kist die met moeite opengebroken kon worden kwam het volgende te voorschijn

- notulen- en afrekeningenboek van periode 1769-1809 en 1809-1817
- 2 boeken in perkament over de Heerewegen en de Kievitsmeent

bij de ingekomen stukken een brief van rentmeester van Roozendaal dat beroemde familie toestemming verleent portret van voorvader te fotograferen; een bekend graaf wordt begunstiger van de vereniging en draagt f 5,- bij in de kas.

april 1937

voorstel van Natuurhistorisch Museum dit te koppelen aan Oud-Ede; voorstel wordt in overweging genomen; perceel Driehoek 24 wordt op 12 april aangekocht voor f 500,-; verder wordt f 20,- besteed voor de aankoop van o.m. een snijbank met mes, een wannemolen, een baktrog en een vuurplaat; met restauratie wordt begin gemaakt: o.m. zal het nieuwe raam met de grote ruiten vervangen moeten worden door het oude met de kleine ruitjes; oude raam staat in het kippehok; pand zal gedeeltelijk ingericht worden als museum.

mei 1937

door schenkingen komen een koperen ketel, een vuurlepel en een spinnewiel in het bezit van de vereniging; nieuwe leden zullen "proeve van bekwaamheid" moeten afleggen; entree museum wordt bepaald op 10 cent per persoon; kijkdagen: dinsdag, donderdag en zaterdag van twee tot zeven uur; ook de beroemde klep van Van de Meyden komt in bezit van Oud-Ede; voor f 45,- worden 96 ruitjes (groen glas) in het oude raam van het museum gezet.

oktober 1937

nieuwe aanwinsten: de verrekijker van burgemeester Prins, een snuiter en een klontjes-tang; juffrouw van de Craats kan lid worden van de vereniging aangezien de Statuten

niet vermelden dat uitsluitend mannen lid mogen zijn.

mei 1938

vergadering vindt plaats in het museum; restauratiewerkzaamheden vorderen; officiële opening wordt voorbereid.

juni 1938

de eerste van deze maand, om vier uur 's middags, vindt opening van het museum plaats; belangstelling is overweldigend; noodzaak samenstellen catalogus bezittingen wordt aangevoerd; opgravingen naast perceel van Oostwoud leveren niets op dan wat pijpekoppen en scherven.

september 1938

onderhoud van het interieur van het museum laat te wensen over; men strooit b.v. nieuw zand zonder het oude eerst te verwijderen; men denkt er over derde deel in boekenserie uit te geven.

juni 1939

bezoek aan het museum moet geanimeerd worden; er zullen daartoe 250 ansichten in fotodruk gemaakt worden voorstellende het oude geveltje; ansichten worden bezoekers te koop aangeboden.

De oorlog belemmert de vereniging in haar activiteiten, zodat we met grote sprongen door deze periode gaan.

januari 1941

secretaris stelt voor namen

van wegen, huizen en landerijen die langzaam verdwijnen, in kaart te brengen; alle bestuursleden zeggen medewerking toe; op de avond van de dertiende januari slaat het vuur in het oude dak van logement de Posthoorn; aangezien de brandkranen bevroren zijn leveren de blussingswerkzaamheden onoverkomelijke problemen op; het vuur is ontstaan in de schoorsteen waar hammen en spekken hingen om gerookt te worden; jammer voor het gebouw maar de oude roem van de Posthoorn was reeds lang vergaan; het logement was verlaagd tot een dorpskroeg met een niet al te gunstige naam.

maart 1942

de eerste vergadering in het jaar 1942; door ongewone kou, buitengewoon zware sneeuwval en gladheid van de wegen kon het bestuur niet eerder bij elkaar komen; gedacht wordt over aankoop van het bakhuis in de Maanderbuurt; door aanleg van de Nieuweweg moet dit afgebroken worden; het kan opgebouwd worden in de tuin van het museum en ingericht worden met antieke voorwerpen; de voorraad ketels en doofpotten is geïnventariseerd: 47 rood-koperen ketels en 10 stuks doofpotten; de verzorging van het interieur van het museum geeft nog steeds problemen.

maart 1943

het bakhuis is inmiddels aan-

gekocht en met de opbouw in de tuin van het museum is een begin gemaakt; men ondervindt echter veel tegenslag; werklui lopen weg, stenen en hout worden ontvreemd; men denkt in april gereed te zijn; officiële opening dient achterwege te blijven.

oktober 1943

de problemen rond het schoonhouden van het museum zijn nog steeds niet opgelost; er wordt nu iedere maandagmorgen gestoft; ook zit er weer een gat in het dak; de klep van Van de Meyden, die gerepareerd zou worden, blijkt te zijn verdwenen; de oude klokkeluiders is op oud-Edese wijze ten grave gedragen.

november 1943

het gat in het dak van het museum is gedicht; ook werd de put gedempt nadat er bijna een paard in was gevallen.

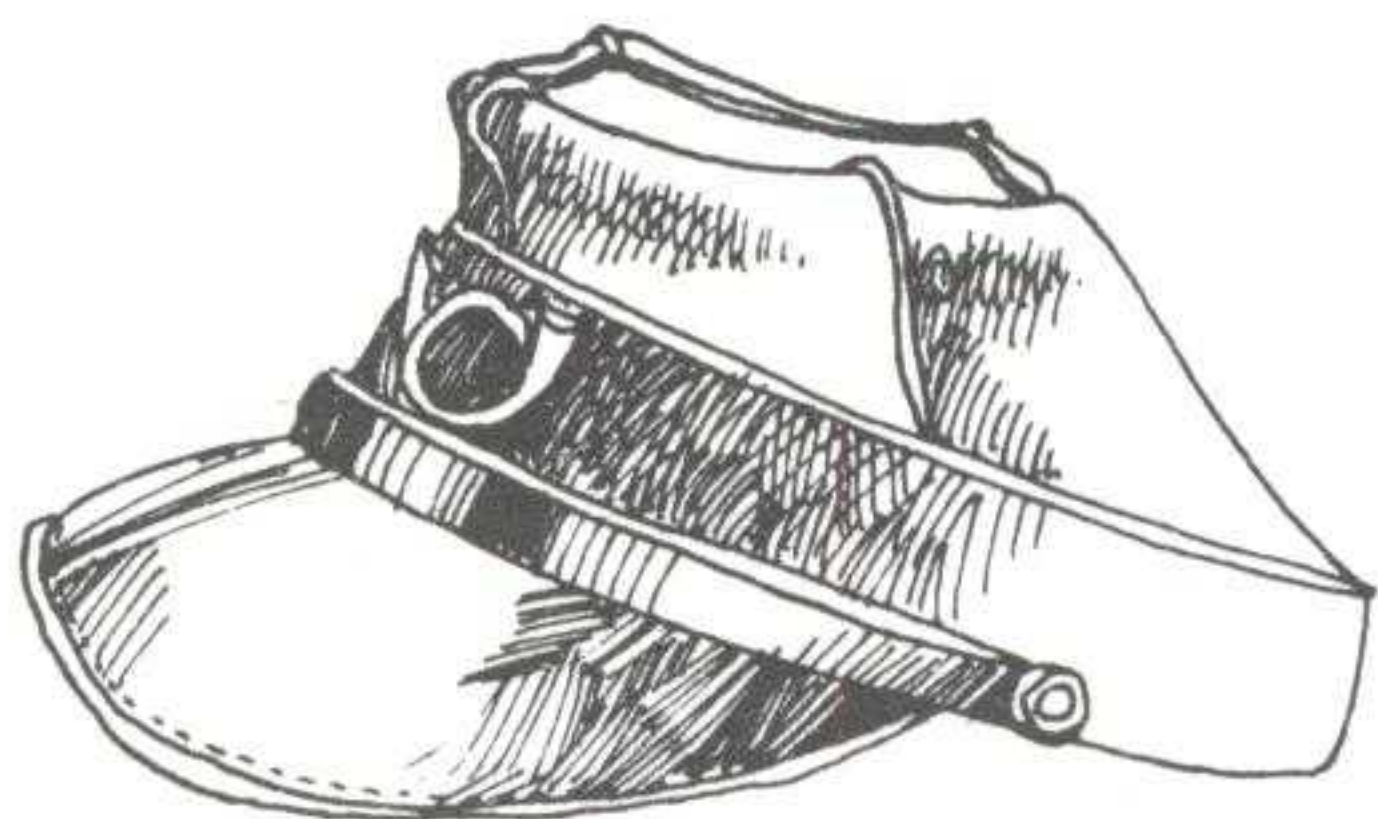
november 1945

het museum heeft de oorlogsjaren niet ongeschonden overleefd; aan het interieur is veel schade toegebracht, er worden veel voorwerpen vermist en de tuin is totaal verwaarloosd; men besluit nieuwe bewoners te zoeken en de huur wordt bepaald op 2 gulden per week; penningmeester stelt voor gestencild blaadje uit te geven om zodoende de leden van het werk van de vereniging op de hoogte te houden.

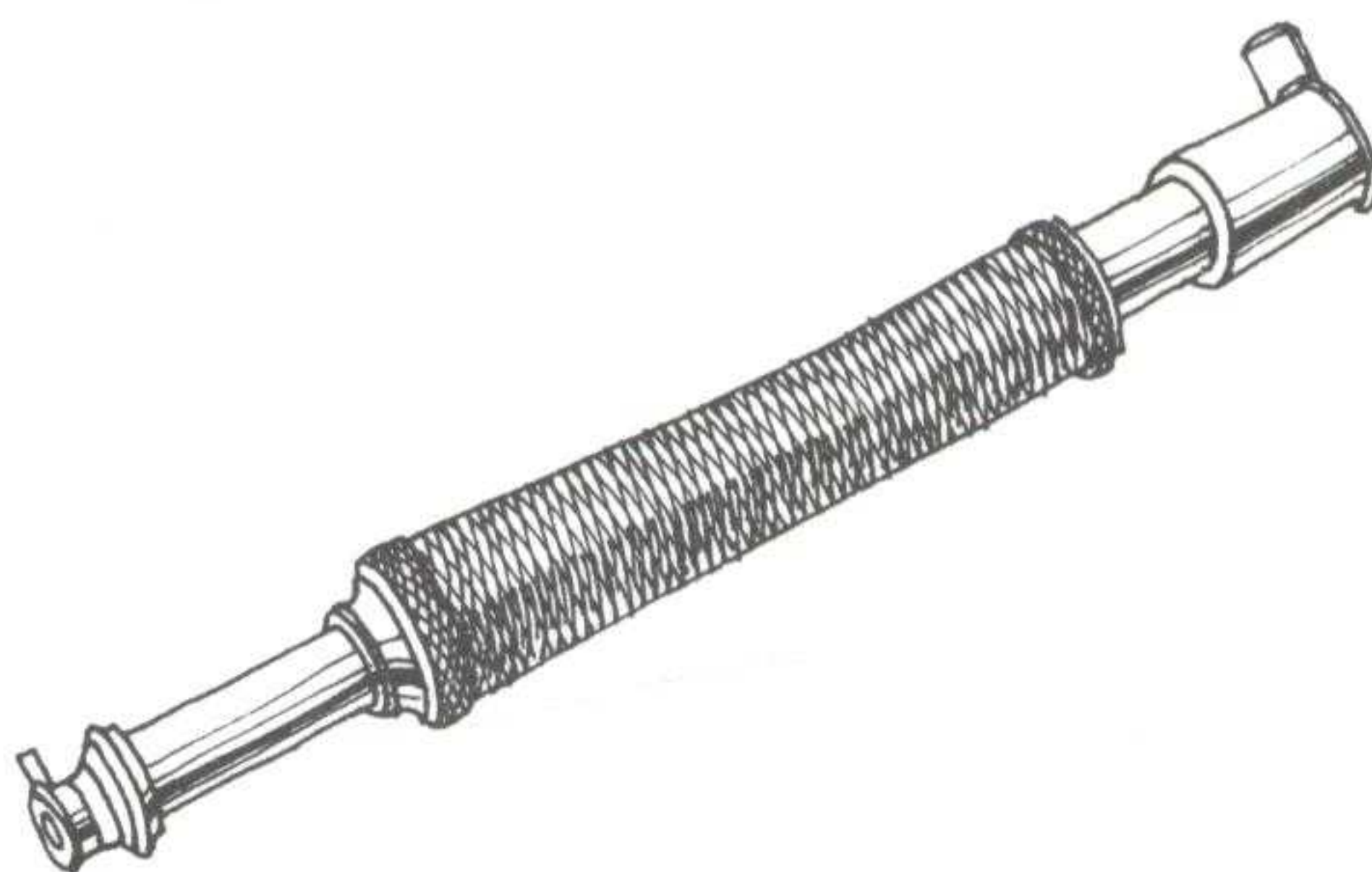
Veel curieuze zaken het bekijken waard

Als je, zoals de schrijfster van deze bijdrage, niet in Ede woont en nog maar kort geleden min of meer toevallig met de vereniging Oud-Ede hebt kennis gemaakt, word je op een gegeven moment nieuwsgierig naar wat zij zoal bezit. Je besluit dan een keer wat rond te neuzen en ontdekt daarbij dingen uit het verleden die dubbel en dwars de moeite van het bekijken waard zijn.

Nu fietsen weer in is, valt je oog meteen op die houten fiets en je vraagt je af of dat nou wel zo comfortabel reed. Maar de postbode uit vroeger jaren had er kennelijk niet de minste moeite mee. In fraai costume, compleet met reverslamp (want de dynamo was er nog niet) troonde hij op dit toch wel ingenieus geconstrueerde vervoermiddel. Een belangrijk onderdeel van zijn uitrusting staat hier afgebeeld: de pet met het teken van de posterijen.

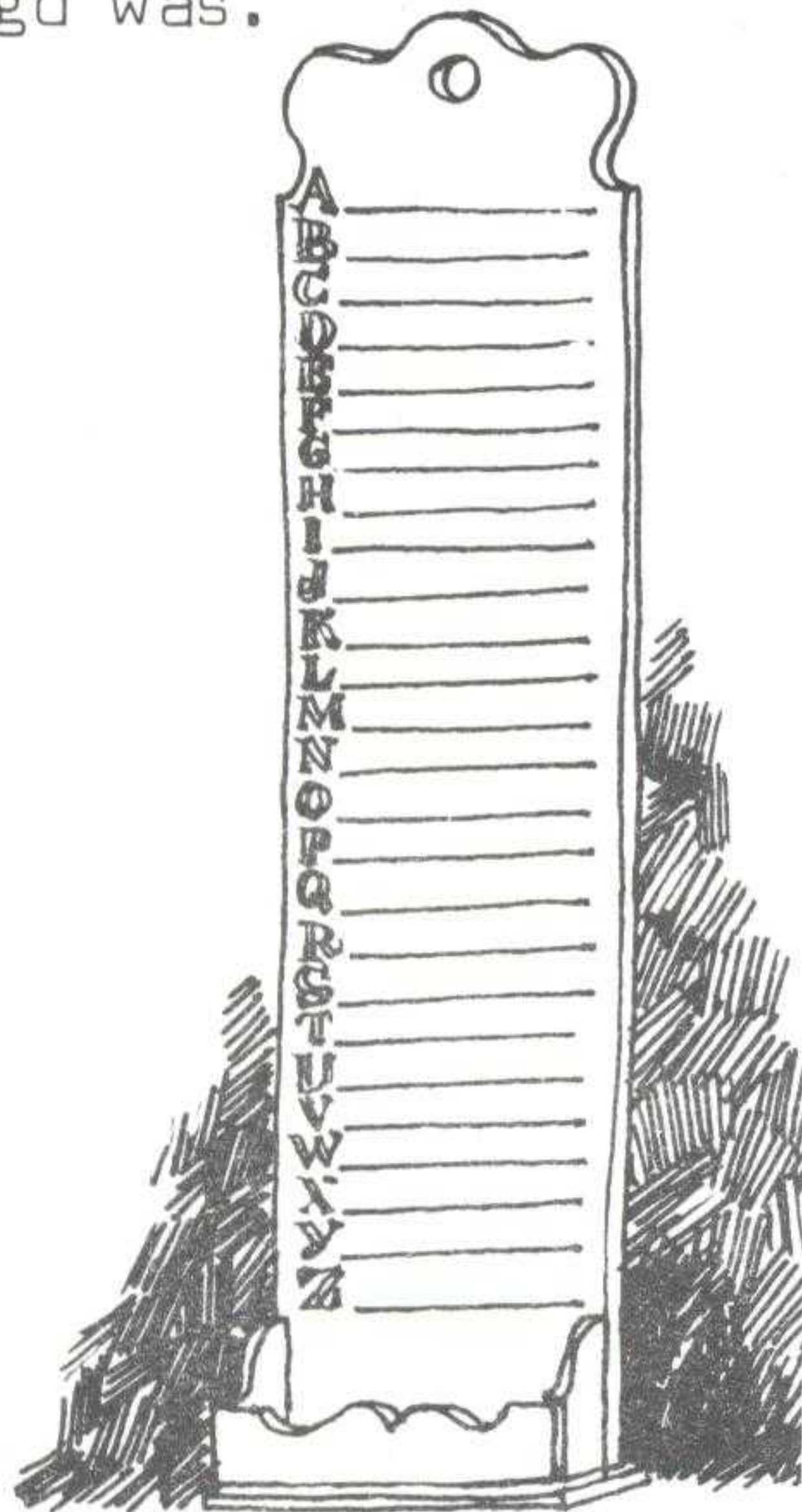

Hebt u wel eens van een mientkist gehoord? Dat was nou het diplomatenkoffertje van de zeventiende eeuw. Een bijzonder fraai kistje voor het opbergen van documenten en diverse andere paperassen. En als je nu voor het opsteken van die onvermijdelijke sigaret naar je aansteker grijpt, denk je met iets van weemoed aan de vuurmaker van weleer: het tondeldoosje.

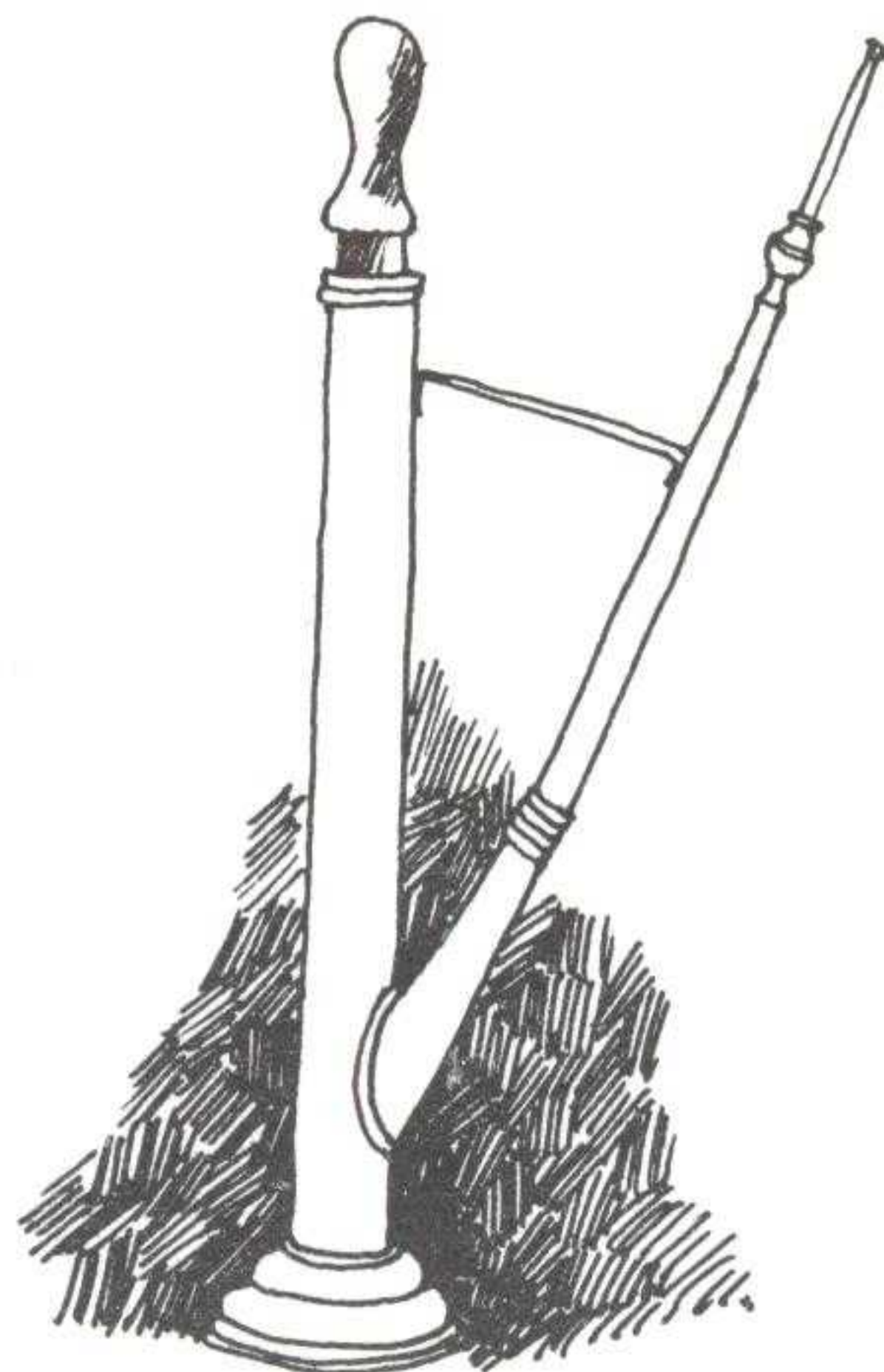

Een zeekijker uit het begin van de vorige eeuw. Die zie je dan in de handen van een stoere kapitein, die wijdbeens en vastberaden op de brug van zijn schip de horizon afspeurt. Of dat geinige pennebakje met al die krulletjes en tierelantijntjes. Als u 't mij vraagt echte stofnesten. De dienstbodes waren niet te benijden in die dagen! Een schommelwieg van ijzerdraad. Toegegeven, niet zo fraai maar wel praktisch. Misschien is het u al opgevallen, dat het tegenwoor-

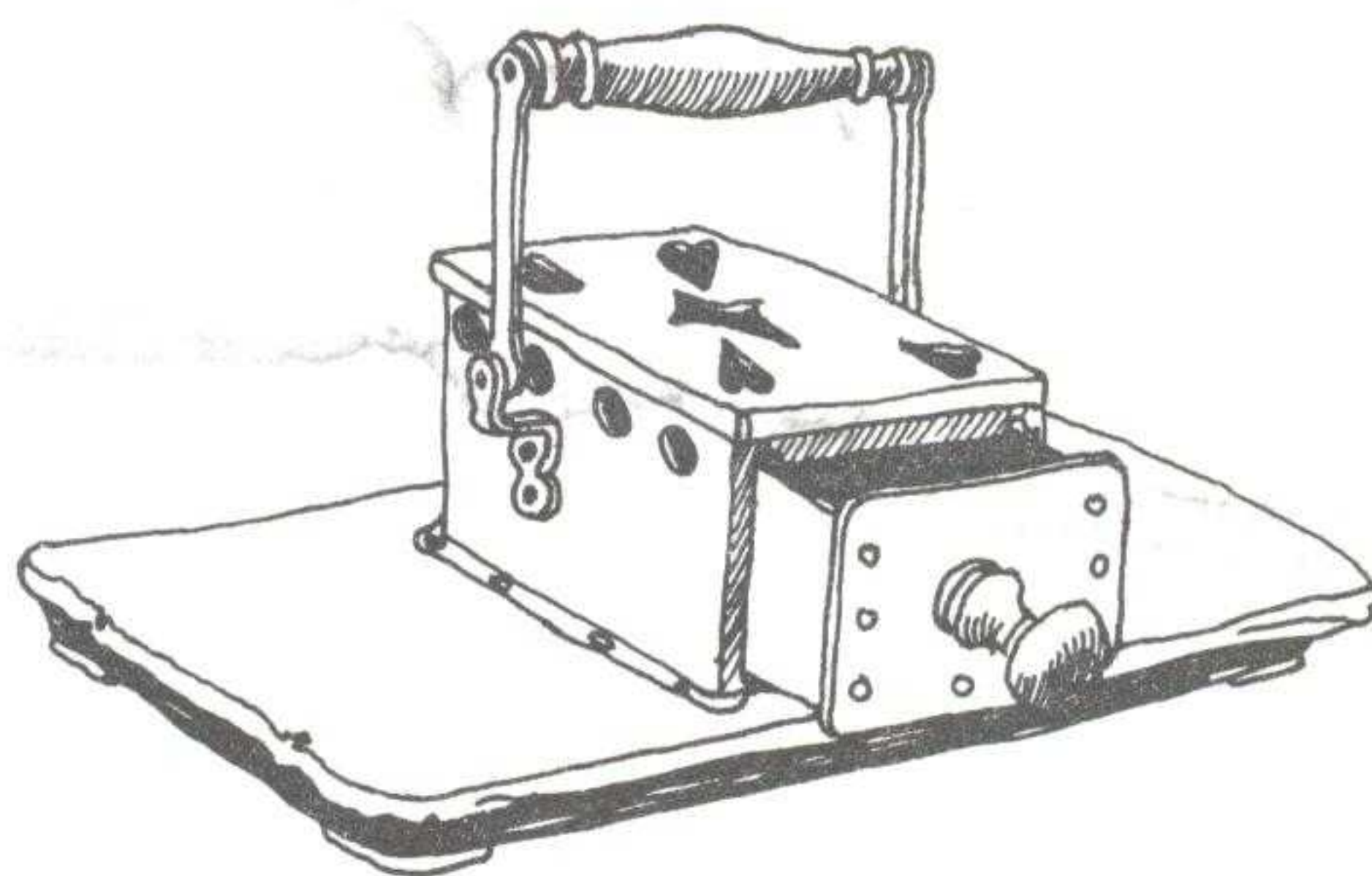
dig weer mode is voor jonge mannen om oorringen te dragen. Nou, niks bijzonders hoor. Droegen de mannen meer dan honderd jaar geleden ook al. En dan natuurlijk de lat: een houten plank waarop keurig werd bijgehouden wat je nog verschuldigd was.

Ik kan me herinneren dat mijn oma vroeger als ze ramen ging lappen de ruiten te lijf ging met een ragebol, een emmer water en een soeplepel. Met die soeplepel gooide ze steeds een plens water tegen de ramen en ze werden zowaar nog schoon ook. Maar dan onze voorouders. Die deden het nog veel praktischer. Met een apparaat dat u ook hierbij afgebeeld ziet. In de brede pijp ging het water en door de houten rol naar beneden te drukken werd het water in het smalle pijpje geperst, waardoor het dan weer

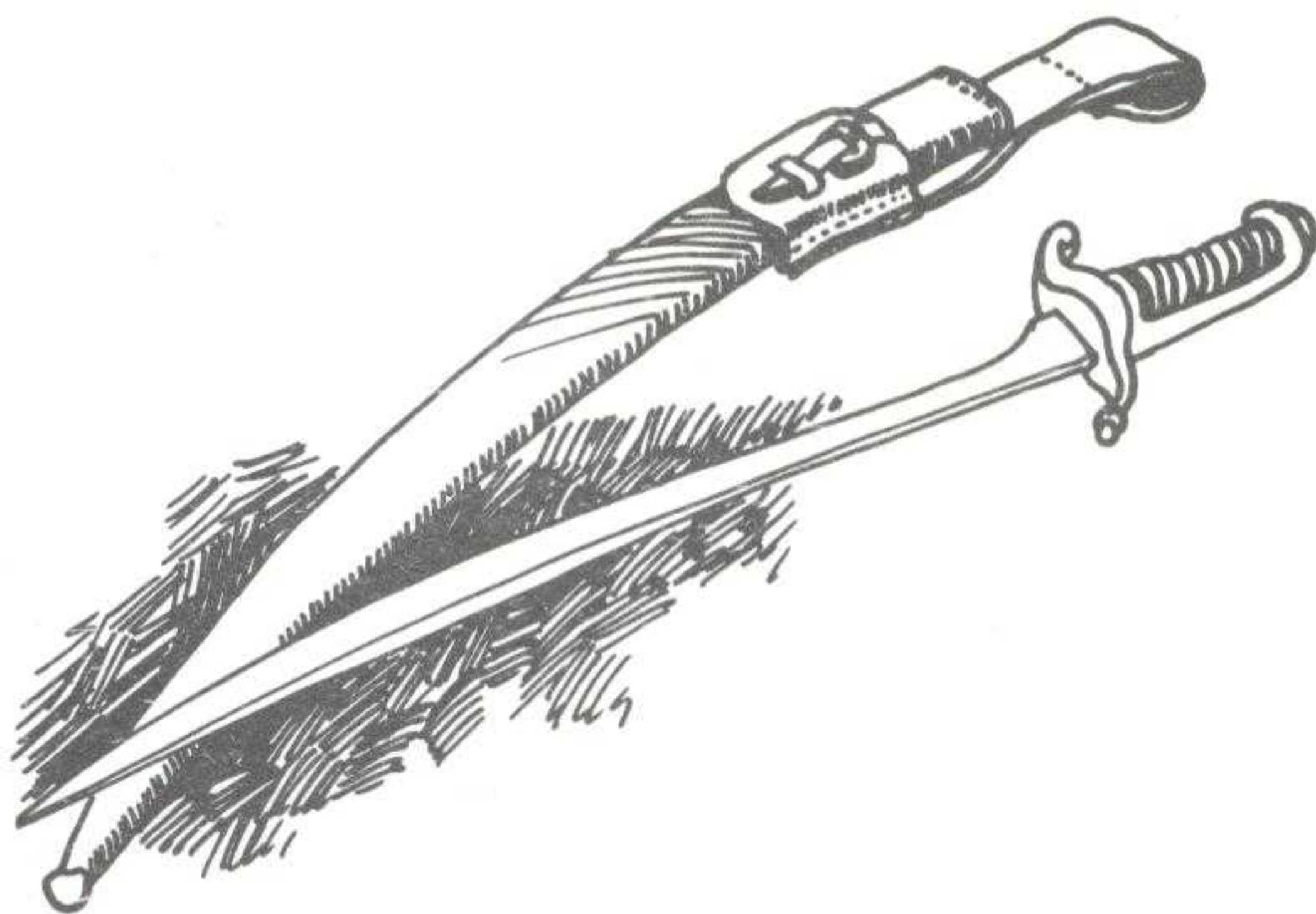

naar buiten spoot. Zo had je een pracht van een automatische ruitenbevochtiger.

Om geen "kouwe voeten" te krijgen tijdens een lange reis met de arreslee of de boerenwagen, was er dit handige stoofje. Trouwens wat de verzorging tijdens lange reizen betrof wisten ze het vroeger wel. Namen ze een heel onschuldig uitziend kistje mee en wat dacht u van de inhoud? Vier glazen flesjes voor hartverwarmende versterkingen en een glaasje dat heel handig in de deksel zat vastgeklemd.

Verder waard vermeld te worden: een enorme collectie wapens, een kruithoorn, stenen kogels, een lanspunt uit de twaalfde eeuw (gevonden op de Ginkelse Hei in de jaren vijftig) en een vervaarlijk veldwachterszwaard. Dan de gereedschappen van de klompenmaker en de bosarbeider. Werktuigen uit de kaasmakerij en de houtzagerij. Mooie prenten en schilderijen, Kienspelen en weegschalen. Er is zoveel te zien dat ik u be-

slist aan kan raden straks een kijkje in het nieuwe museum te gaan nemen.

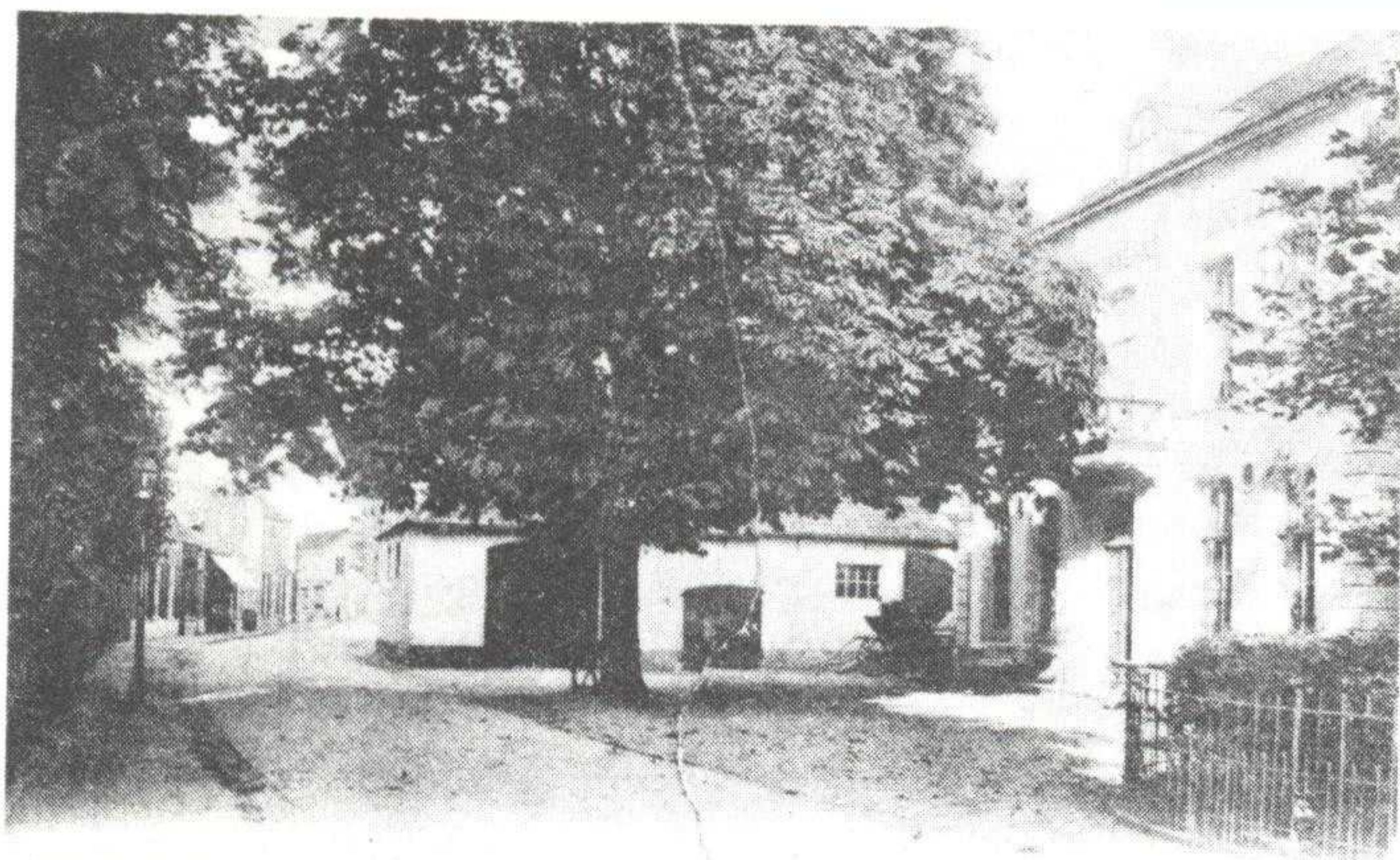
PARTICULIERE SCHENKINGEN BLIJVEN BELANGRIJK

Het bezit van de vereniging Oud-Ede bestaat gedeeltelijk uit voorwerpen die door aankopen werden verkregen. Maar niet weinig daarvan is ook te danken aan schenkingen van ingezetenen en andere landgenoten die de vereniging een warm hart toedroegen. De secretarissen hebben het allemaal vlijtig opgetekend. Zo noteerden we uit oude notulen de schenking van "een kluitschop, enkele spekhaken en een boek met als titel Het Veluws Landrecht 1590". Curieus is stellig ook het eerste spoorkaartje van de tram Ede-Wageningen dat de vereniging voor de oorlog werd vermaakt. Een chocoladeketel, roompotje, ijzeren kookpot en koffiepotje werden niet minder dankbaar in ontvangst genomen. Allemaal zeer waardevol en dat geldt zeker ook voor de kast en het tegelschilderij, voorstellende de toren en school in 1859, ten geschenke gegeven door notaris Fischer.

Onnodig te zeggen dat het bestuur van Oud-Ede zich ook in de komende decennia warm aanbevolen houdt voor particuliere schenkingen.

Logement werd tenslotte supermarket

Wij veranderen en niet de dingen om ons heen, heeft een filosoof eens geschreven. Hoe de bewuste wijsgeer het ook bedoeld moge hebben, de illustraties op deze twee pagina's schijnen zijn woorden toch wel volledig te logenstraffen. U ziet hier afbeeldingen van een en hetzelfde punt uit het centrum van onze gemeente: het vroegere Hof van Gelderland. De eerste ansicht laat dit voormalige hotel zien in het jaar 1908 en hoe het sindsdien geleidelijk van gedaante is veranderd, tonen de overige beelden. Het laatste laat de huidige bestemming duidelijk zien: die van supermarket voor de gejaagde, efficiënt levende Edenaar van 1974.

1908

1920

1947

1964

1974

Speciale commissie gaat trachten gat van Oud-Ede te dichten

Ieder jaar verhuizen er een miljoen Nederlanders. U zult daar ook wel eens of misschien wel meer dan eens bij zijn geweest. En dan weet u uit ervaring, dat verhuizen geld kost. Er wordt vooraf een begroting gemaakt: zoveel voor de verhuisonderneming, zoveel voor nieuwe vitrage en overgordijnen, zoveel voor dit en zoveel voor dat. Achteraf blijkt zo'n begroting in 99 van de honderd gevallen toch niet helemaal goed te zijn samengesteld. Door allerlei onverwachte uitgaven zijn de kosten meestal toch de pan uitgelopen. Als een vereniging verhuist is het ook niet denkbeeldig dat de kosten de perken te buiten zullen gaan. Zeker als bij zo'n verhuizing een gebouw wordt betrokken dat van binnen volledig moest worden gesloopt en opnieuw ingericht. De begroting die de penningmeester van Oud-Ede heeft samengesteld, is echter op onaangename verrassingen en tegenvallers berekend. Nochtans kunnen niet alle kosten met de beschikbare financiële middelen worden bestreden. Er is nog een gat van 50 duizend gulden en een groep

je vrijwilligers zal in de komende weken proberen dat gat van Oud-Ede te dichten.

Tekort van 50 mille

Het grootste deel van de verbouwings- en inrichtingskosten wordt gedekt door subsidie. Maar die 50 duizend gulden zullen ergens anders vandaan moeten komen. Vandaar dat in de komende dagen en weken een beroep zal worden gedaan op de burgerij, middenstand en het bedrijfsleven. De eerste groep zal een dezer dagen in de Ede-se Post en de Edese Courant een hele pagina-advertentie lezen. Daarin is een eenvoudige prijsvraag vervlochten. Er worden drie punten uit het centrum van Ede afgebeeld zoals die er rond de eeuwwisseling uitzagen. Dezelfde punten zijn enkele weken geleden nog eens gefotografeerd en in hun huidige staat ook in de advertentie afgedrukt. De opgave voor de deelnemers aan de prijsvraag luidt eenvoudig: geef aan welke foto bij de afbeelding van zoveel jaar geleden hoort. De oplossingen kunnen per briefkaart worden ingezonden. Iedereen die dit

opwekking aan alle "oude" en "nieuwe" Edenaren die een hart voor goud hebben

Deze advertentie is
mogelijk gemaakt door

merk Fa. ABCD
w w w w w w w w w w

merk Pe. EFGHIJK
w w w w w w w w w w

merk fa. LMNOPQRS
w w w w w w w w w w

merk fa. TUVWXYZ
w w w w w w w w w w

Help Oud-Ede in 't nieuw steken !

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

Trekking en uitslag

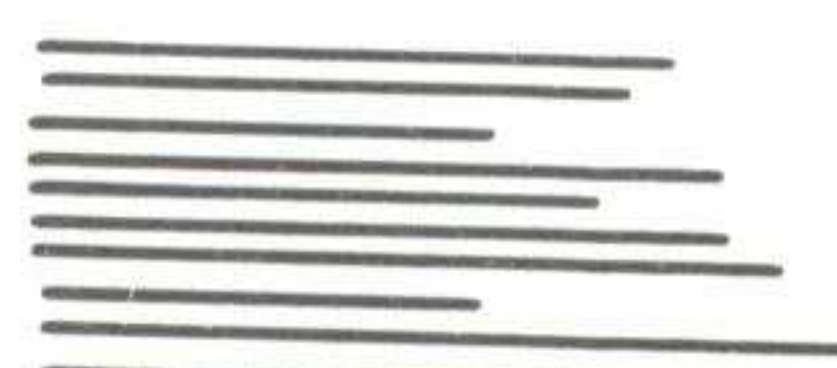
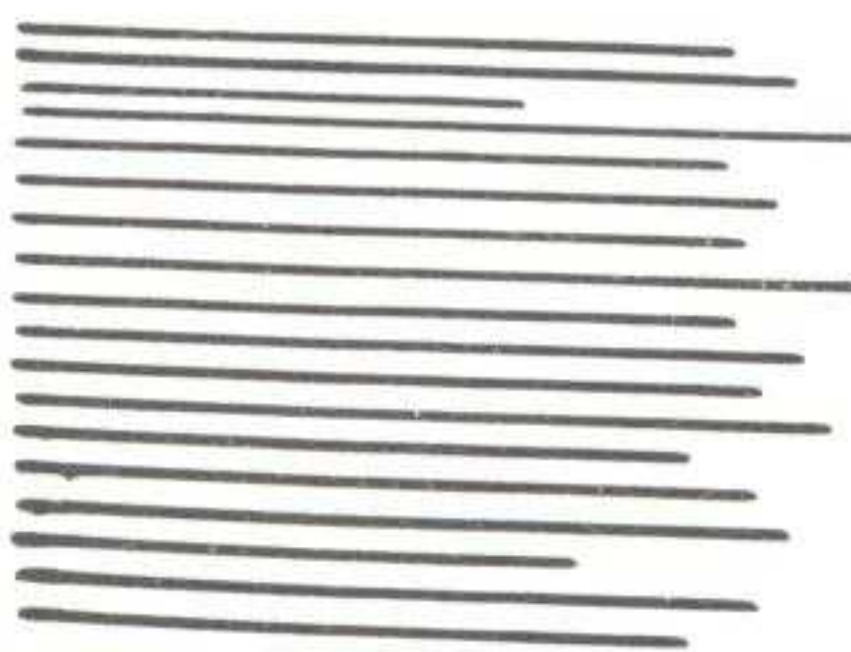

foto 5

foto 6

**Jubileum-prijsvraag met
fraaie jubileum-prijzen**

Wat moet u doen?

1^e prijs

a-b prijs

2^e prijs

a-b prijs

3^e prijs

a-b prijs

ab c d e f g h i j k l m
beschikbaar gesteld door

n o p q r s t u v
beschikbaar gesteld door

w x y z a b c d e f g h i j
beschikbaar gesteld door

Schets van de hele pagina-advertentie

doet, plakt een gulden extra aan postzegels op de kaart en dingt mee naar een aantal aantrekkelijke prijzen. Enfin, u zult het allemaal verder wel lezen in de advertentie. Natuurlijk rekenen we erop, dat u zelf ook deelneemt en zoveel mogelijk anderen aanspoort hetzelfde te doen. Want elke gulden is er één en kan het gat van Oud-Ede een stukje kleiner maken.

Positieve reacties

Ook op de middenstand is een beroep gedaan. Deze werd gevraagd prijzen voor de prijsvraag beschikbaar te stellen. Op het moment waarop we dit artikel schrijven zijn er al diverse belangrijke toezeggingen gedaan. En tenslotte het bedrijfsleven. In Ede zijn

..speciale mailing bedrijven..

.....meer dan tachtig.....

meer dan tachtig fabrieken en ondernemingen gevestigd. Ook zij hebben er belang bij dat het museum geen couveuse-kindje blijft maar een waardig onderkomen wordt voor de vele bezittingen die de vereniging rijk is. De directies van de Edese bedrijven zullen daarom via een heel bijzondere mailing worden opgewekt zich van hun breedste kant te laten zien.

De hele campagne wordt gevoerd onder het motto: Help Oud-Ede in 't nieuw steken! Als die 50 duizend gulden er komen, zal dat inderdaad lukken. Dan zullen de bezoekers uit Ede en van elders straks rondwandelen in een ruimte waarvoor niemand zich behoeft te schamen.

GEVRAAGD: heel veel nieuwe leden

Dit nummer van "De Zandloper" is in een grotere oplaat gedrukt dan de vorige edities. Uiteraard hebben alle leden een exemplaar toegezonden gekregen, maar daarnaast zijn er nummers gedeponeerd op plaatsen waar zij wellicht wat propaganda kunnen maken voor de vereniging: scholen, bibliotheken, de V.V.V., enz. Het kan daarom gebeuren dat u, die deze regels leest, nog geen lid bent van de vereniging Oud-Ede. Wel, dan nodigen we u graag uit dat alsnog te worden. Het is een cliché-uitdrukking maar toch gebruiken we hem maar: u steunt zo-

doende een heel goed doel. U kunt er aldus aan meewerken dat de kostbare herinneringen aan het Ede van vroeger voor het nageslacht bewaard zullen blijven. De contributie bedraagt 10 gulden per jaar en is fiscaal aftrekbaar. Door middel van onderstaand formulier kunt u zich laten inschrijven.

En voorzover u al wel lid bent, gebruik dan de bon om een buurman, familielid, vriend of kennis het ook te maken. U zou uw jubilerende vereniging een slechter feestgeschenk kunnen aanbieden!

In gefrankeerde enveloppe verzenden naar:
Secretariaat Vereniging Oud-Ede, Weerdestein 205, Ede

Naam:

Straatnaam:

Woonplaats:

geeft zich hiermede op als lid van de vereniging Oud-Ede. Hij/zij heeft er kennis van genomen dat de contributie f 10,-- per jaar bedraagt, welk bedrag door hem/haar na ontvangst van een nota zal worden voldaan.

.....
(handtekening)

In halve eeuw toch niet zo heel veel veranderd

50 jaar. Een hele tijd. Tijd om eens even terug te gaan. Terug naar toen het begon. 1924 dus. Het jaar van de oprichting van de vereniging Oud-Ede. Maar ook het jaar van zoveel andere belangwekkende gebeurtenissen. Hoewel, zo vreselijk veel is er eigenlijk niet eens veranderd.

Staat er tegenwoordig vrijwel dagelijks een bericht in de krant over lieden die op minder eerlijke wijze aan hun (dikbelegde) boterham trachten te komen, ook in 1924 was dat het geval. Want in Keulen kwamen twee politie-agenten en verscheidene burgers op klaarlichte dag in gevecht met een bankrover. Deze had even tevoren een reiziger beroofd die juist het bankgebouw verliet. De buit was de moeite waard. Een portefeuille met maar liefst 1500 Pond Sterling. De bandiet probeerde te ontkomen op een fiets, maar ijlings toegesnelde politie-agenten en een grote menigte burgers zetten de achtervolging in. Na een wilde rit zag de vluchteling geen andere mogelijkheid dan zijn pistool te trekken. De agenten, ook niet mis, vuurden terug en doodden de bankrover met een kogel in het hoofd.

De sportiviteit op het voetbalveld was in die dagen ook ver te zoeken. Hoewel, niet alleen op het veld want ook op de tribunes liet men zich niet onbetuigd. De internationale voetbalwedstrijd Argentinië-Uruguay bijvoorbeeld die te Buenos Aires werd gespeeld, moest halverwege gestaakt worden. Wat was nou het geval. Uruguay stond nog voor de rust met 1-2 achter. Om toch de overwinning te behalen konden ze niets anders bedenken dan heel unfair te gaan spelen. Tot groot ongenoegen van het publiek dat dan ook meteen het veld opstormde en de spelers van Uruguay naar de kleedkamers joeg.

En ook de Post-, Cheque- en Girodienst had het behoorlijk moeilijk in 1924. Door een schandaal was de Dienst gedwongen officieel te sluiten. Toen de storm wat was gaan liggen heropende men in iets bescheidener omvang, met goede hoop dat het aantal rekeningen spoedig weer opgevoerd zou worden.

Engeland zat wat de politiek betreft met de handen in het haar. Liberalen en Conservatieven voerden een verbeten strijd om de macht. Trouwens niet alleen Engeland ook de rest van Europa worstelde met

de nodige problemen op politiek terrein.

Ook buiten Europa waren de problemen groot.

Russische statistieken die in Moskou openbaar gemaakt werden meldden, dat in de Oekraïne bijna drie miljoen mensen onder de hongersnood te lijden hadden terwijl de Turkse regering een graanuitvoerverbod voor heel Turkije afkondigde.

Onlusten in Brits-Indië. 8000 ontevreden landbouwers waren naar Dehli getrokken om het huis van de ontvanger der belastingen in brand te steken. De ongeregelde heden duurden voort totdat politietroepen uit Lahore waren aangerukt om de orde te herstellen.

Op 12 oktober werd in Rome de verloving van de Italiaanse kroonprins met prinses Marie Jose van België bekendgemaakt. Ook de Hertog van Brabant was voornemens in het huwelijksbootje te stappen evenals trouwens de kroonprins van België.

Verder valt er nog een laffe moord te melden op een 17-jarig meisje uit Ederveen. Werd een Deense poolreiziger teruggevonden. De man was al drie jaar zoek en werd de opstand van de Wahabi's tot stilstand gebracht. Een Duits kampioen hardlopen liep de honderd meter in één jaar ettelijke keren in 10,5 seconden en werd op de 200 meter

IETS NIEUWS

is, dat „GELRIA” thans ook witte wasschen z.g.n. winddroog (centrifugaal) aflevert, tegen een tarief van **12 cent per K.G.** Deze wasschen kunnen 'smorgens gebracht en 'smiddags teruggehaald. Gewasschen en geblauwd. Kan men zelf de behandeling verder doen.

GEEN MERKEN, GEEN VERLOREN GAAN,

— daar alles afzonderlijk blijft —

Controle overbodig. Voor enkele centen doen wij dat zware werk voor U.

Vraagt nadere inlichtingen.

N.V. Stoom Wasch- en Strijkinrichting „Gelria” Ede.

Weder ontvangen:
onze bekende Kantkoek.
 Versche Verkade's Biskwie, groote sorteering
 Koekjes, Bonbons enz. in diverse prijzen
Alléén-verkoop der
bekende Wijnen van Kempinski.
C. H. HAFFMANS, Grootestraat, EDE
TELEFOON 129

slechts één keer verslagen.
 Het aantal werklozen in Engeland steeg tot 1.180.205 en verder valt nog te melden dat de Ierse grenswet in tweede lezing door het Hogerhuis werd aangenomen.

Nieuws uit 1924. Dit had net zo goed vandaag in de krant kunnen staan. Wat we niet kunnen zeggen van de advertenties waarmee dit artikel geïllustreerd is. Want voor 12 cent per kilo kun je je was niet meer laten doen bij de Waschen Strijkinrichting. En dat goede maar beslist niet dure corset, dat geheim voor een mooi figuur, is gelukkig ook uit de tijd. Bij het bekijken van deze advertenties, waaronder enkele van Edese bedrijven, zal u ongetwijfeld een glimlach om de mond spelen.

de nieuwste

VLOERBEDEKKING

VERVANGT ZEIL EN LINO-
 LEUM, KOST HET MINST
 EN GEEFT HET MEEST
 VOLDOENING

FRAAI

DUURZAAM

GOEDKOOP

f 1.50 PER EL
 I KW.

 f 1.19 PER EL
 II KW.

BREEDTE 183 c.M.

Alleen echt en gegarandeerd indien
 gekocht bij onze wederverkopers,
 die voorzien zijn van onder afge-
 beeld prijsschild

Heeft Uw winkelier geen Bala-
 tum, vraagtons dan den dichtst-
 bijwonenden wederverkooper.

BALATUM Bloemgracht 117,
 Amsterdam - Telefoon 35724

111

Verkrijgbaar bij:
JACOB POËL - EDE
GROOTESTRAAT

EEN GOED CORSET

BEHOEFT NIET DUUR TE ZIJN.

U weet toch dat wij hierin een zeer mooie sorteering hebben. Door onze veeljarige ervaring zijn wij in staat U een collectie modellen voor te leggen, welke in alle opzichten uw volle tevredenheid zullen wegdragen. Vergelijkt U eens onze soorten met die van anderen, U zult bemerken dat onze Corsetten veel solider zijn en veel voordeliger.

Het geheim voor een mooi figuur

MODEL
1935

Prima Heupcorset

4 jaretelles 4.50

Prijswaardig Corset

m. elastieken buikband 3 25

In de rug gesloten Corset

Elastiek - 4 jaretelles 3.45

Sportcorset voor slanke figuren

gebroceerde stof. . . 2 95

Sportcorset

Satinetstof, 2 jaretelles 1 00

Prima Corset

solide coutal, veel succes 2.35

De roep die steeds van onze Corsetten uitgaat bewijst in alle opzichten dat de door ons geleverde Corsetten aan alle te stellen eischen voldoen.

Zie onze speciale etalages!

JACOB POEL = EDE

COMPLETE INSTALLATIE MET DETHAPHONE LUIDSPREKER 275.
Wij demonstreeren geheel
:-: zonder verplichting :-:
Firma KLIJNSMA - EDE
ONDERDEELN - LAMPEN,
BATTERIJEN, ENZ.

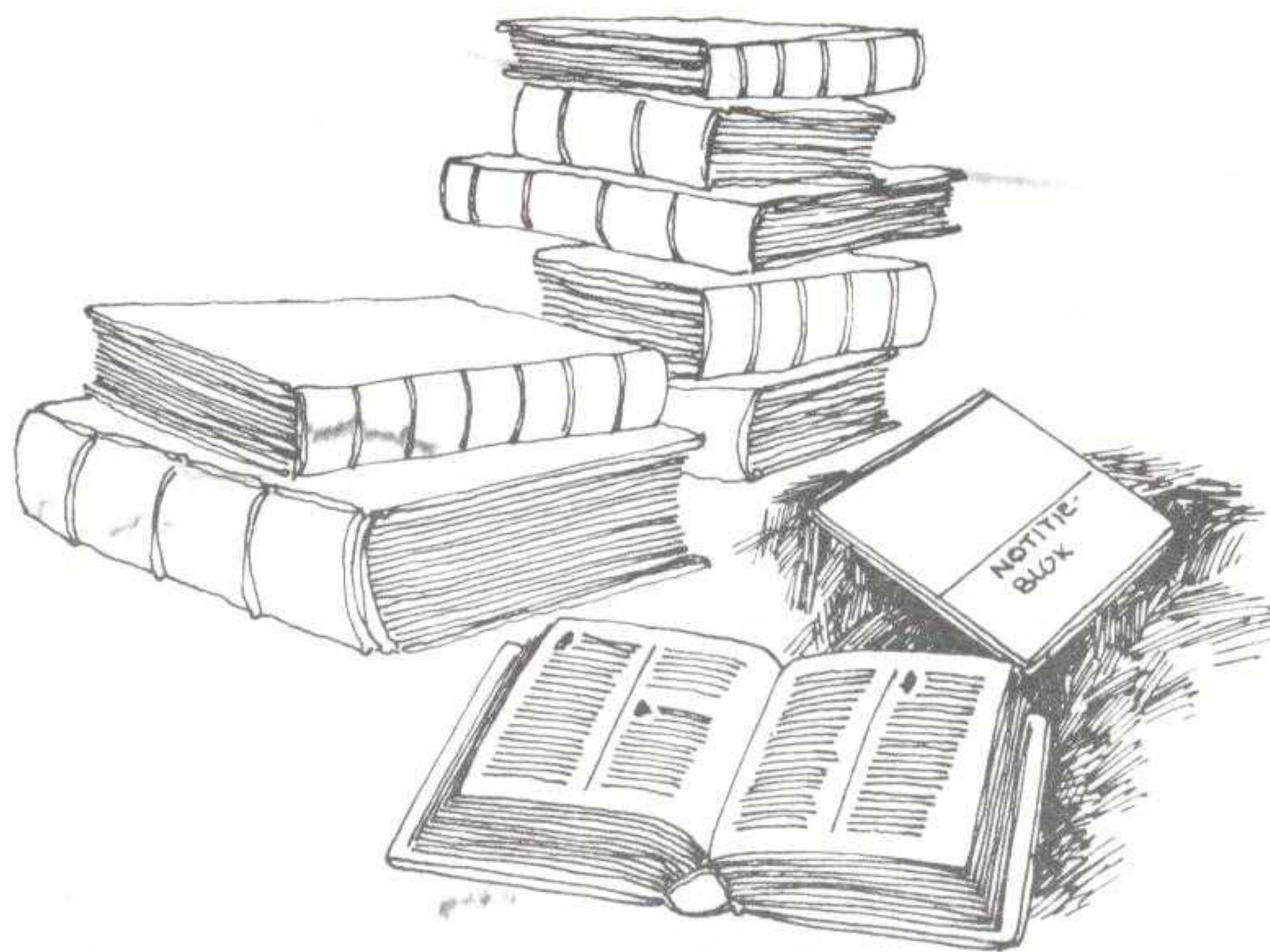
Heeft U last van Vlooiën,
Wandgedierte, Mieren, Motten, Kippenluis, etc.? Koopt een pakje
„HELIOX” à 45 cl. Wettig ged. Succesrijk. Een ware uitkomst.
VERKRIJGBAAR BIJ ALLE BEKENDE DROGISTEN.

Speurders naar het verleden willen altijd het naadje van de kous weten

De een spaart postzegels, een ander sigarenbandjes of lucifersmerken (zoals onze koningin bijvoorbeeld). Weer een ander verzamelt historische gegevens en raakt in verrukking bij het ontdekken van feiten die hem zoveel kunnen vertellen over het leven, de samenleving en de mensen uit vroeger dagen. De laatste soort verzamelaars vormt een heel aparte kaste. Ze hebben een intense, aandoenlijke belangstelling voor het verleden met elkaar gemeen. Die interesse hebben ze soms van huis uit meegekregen of bij zichzelf zien ontstaan door het luisteren naar of lezen van verhalen over voorvallen van vroeger. Soms ook door de meeslepende en aanstekelijke wijze waarop een onderwijzer of leraar op school het voor velen zo "duffe" vak geschiedenis doceerde.

Geen visserslatijn

Door het nooit te onderdrukken verlangen om van alles het naadje van de kous te willen weten, ontrukken de speurders naar historische feiten veel waardevols aan de vergetelheid. Ze spitsen de oren als een oude baas of een omaatje op hun praatstoel gaan

zitten. Zo nu en dan vertellen die iets waarvan de luisteraar geneigd is te denken dat de bejaarde vertellers vanwege de leeftijd fantasie en werkelijkheid dooreenhalen. Maar de rechtgeaarde speurder vindt het ook dan nog de moeite waard, na te gaan wat waarheid en verdichtsel is. Zoals het lid van onze vereniging die zijn grootvader een keer hoorde vertellen, dat hij op 8-jarige leeftijd de Amsterdamse Nassaukade had zien graven. Kan niet opa, dacht hij, maar hij was te vriendelijk om dat zo cru te zeggen. Een boek bevestigde zijn vermoeden: de Nassaukade werd in 1611 gegraven. Verder speurwerk leerde hem overigens, dat de Amsterdammers in 1878 alle bochten uit de kade hadden gehaald en de

gracht hadden gekanaliseerd. Dat was het wat zijn grootvader als kleine jongen had gezien en het verhaal aan zijn kleinzoon was dus niet louter visserslatijn.

Dank zij Bomans

De geschiedenisvorsers slaan op alles acht. We merkten dat onlangs nog aan een verenigingslid dat iets van Bomans had zitten lezen. Onze grote schrijver vertelde dat hij 100 jaargangen van de Leidse Studentenalmanak op de kop had getikt, waarin hij veel namen was tegengekomen van studenten die het later ver hadden geschopt in het leven. Zoals Thorbecke die, zo las Bomans, in de Nieuwsteeg bij de familie Eckhardt op een kamer woonde. Bij ons lid ging direct een lampje branden. En al vrij snel kwam hij erachter, dat de bewuste familie Eckhardt tot zijn voorgeslacht behoorde.

Onontbeerlijke eigenschappen

Engelengeduld en een volmaakt ontwikkeld gevoel voor zorgvuldigheid zijn eigenschappen die deze vorsers kenmerken. Het bestuderen van archivalia (burgerlijke stand, kerkelijke archieven, schepenbankarchieven en andere bronnen) is geen wissewasje. Het vergt veel tijd en bekwaamheid in deduceren en combineren. Velen vullen hun vrije tijd met genealogische onderzoekingen en

terwijl ze daarmee bezig zijn, vinden ze ook allerlei aanwijzingen over de omstandigheden waarin het voorgeslacht heeft geleefd: slechte hygiënische toestanden, benarde sociale omstandigheden, de omvang van epidemieën en andere plagen, religieuze stromingen en dergelijke. De amateurs onder hen - en onze vereniging telt er ook een aantal - verrichten uitermate belangrijk werk. De professionele onderzoekers zien beslist niet laatlunkend op hen neer. Integendeel. De serieuze amateur is al in menig geval gewichtige zaken op het spoor gekomen en heeft zodoende de beroepsonderzoekers in staat gesteld zich daarmee diepgaand te gaan bezighouden.

Niet elke streek van het land is even rijk aan geschiedenis. Het ligt voor de hand dat grote steden en gebieden met een bevolking die voortdurend in beweging is geweest, een rijker geschakeerd en veelal meer bewogen verleden bezitten dan een streek als de onze met een overwegend agrarische bevolking.

Onze streek mag dan een wat "armere geschiedenis hebben dan een aantal andere gebieden, de toegewijde speurders kunnen nog heel lang hun hart ophalen aan de historie van dit deel van het land. Tot bevrediging van eigen nieuwsgierigheid en tot voordeel van al degenen die nu dit stukje Nederland bevolken.

Slopen en provianderen

Tweeëntwintig vrijwilligers hebben zich vijf woensdagavonden, vrijdagavonden en zaterdagavonden bijzonder verdienstelijk gemaakt bij de sloop van het interieur van het stationsgebouw Ede-Centrum. Tien van hen waren scholieren van de Minerva-Mavo. Geheel belangeloos en in totaal 638 uur heeft het vrijwilligerscorps 5 muren, 2 toiletten en 3 doorgangen gesloopt. Met hamer en beitel werden circa 700 vierkante meter muur afgebikt. Tien containers met puin werden afgevoerd. Ook vele meters pleister moeten in dit rijtje worden vermeld. (Gelukkig waren

ze niet bij ernstige ongelukken nodig.) Poeliersbedrijf Brinkhorst heeft 46 halve kippen voor de werkers gebraden en bovendien voor de stroomvoorziening gezorgd. De firma 'Blokker en Rijsemus' trakteerden hen op worst en haring. Het vele stof maakte de kelen droog. Om de dorst te lessen werden 4 kisten limonade en 1 krat pils aangerukt.

Hoe tegenstrijdig dat in een bericht over afbraak ook moge klinken, de vrijwilligers hebben met hun werk de vereniging een buitengewone positieve dienst bewezen!

COLOPHON

Redactie "De Zandloper":

J. Das, Weerdestein 205, Ede, tel. 17052

J.J.G. v.d. Pol, Burg. Prinslaan 26, Ede, tel. 14409

J. Strijbos, v. Anrooylaan 7, Ede

Voor inlichtingen over het nieuwe museum kunt u zich wenden tot de heer B.L. Jager, Olthorst 6, Ede, tel. 08380-17476.

